TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2009. gada 19. novembrī *

Lieta C-118/07

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 226. pantam, ko 2007. gada 20. februārī cēla

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv M. Hutunens [*M. Huttunen*], H. Stēvlbeks [*H. Støvlbæk*] un B. Martenčuks [*B. Martenczuk*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Somijas Republiku, ko pārstāv J. Heliskoski [*J. Heliskoski*], pārstāvis, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja,

* Tiesvedības valoda — somu.

ko atbalsta

Vācijas Federatīvā Republika, ko pārstāv M. Lumma [*M. Lumma*] un K. Blaške [*C. Blaschke*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

Ungārijas Republika, ko pārstāv J. Fazekaša [*J. Fazekas*], pārstāve,

Lietuvas Republika, ko pārstāv D. Krjaučūns [*D. Kriaučiūnas*], pārstāvis,

Austrijas Republika, ko pārstāv K. Pezendorfere [*C. Pesendorfer*], pārstāve, kas norādīja adresi Luksemburgā,

personas, kas iestājušās lietā.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: ceturtās palātas priekšsēdētājs, kas pilda otrās palātas priekšsēdētāja pienākumus, Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*] (referents), tiesneši K. Toadere [*C. Toader*], K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], K. Šīmans [*K. Schiemann*] un L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*],

ģenerāladvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2009. gada 10. septembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Savā prasības pieteikumā Eiropas Kopienu Komisija lūdz Tiesu atzīt, ka, neveicot vajadzīgos pasākumus, lai novērstu noteikumu, kas ietverti divpusējos investīciju nolīgumos par investīciju savstarpējo veicināšanu un aizsardzību, kurus Somijas Republika ir noslēgusi ar bijušo Padomju Sociālistisko Republiku Savienību, kuras tiesību pārmantotāja ir Krievijas Federācija (nolīgums parakstīts 1989. gada 8. februārī, *SopS* 58/1991), Baltkrievijas Republiku (nolīgums parakstīts 1992. gada 28. oktobrī, *SopS* 89/1994), Ķīnas Tautas Republiku (nolīgums parakstīts 1984. gada 4. septembrī, *SopS* 4/1986), Malaiziju (nolīgums parakstīts 1985. gada 15. aprīlī, *SopS* 79/1987), Šrilankas Demokrātisko Sociālistisko Republiku (nolīgums parakstīts 1985. gada 27. aprīlī, *SopS* 54/1987) un Uzbekistānas Republiku (nolīgums parakstīts 1992. gada 1. oktobrī, *SopS* 74/1993; visi iepriekš minētie nolīgumi turpmāk tekstā — "apstrīdētie divpusējie nolīgumi"), nesaderību ar EK līgumu attiecībā uz kapitāla pārvedumu, Somijas Republika nav izpildījusi EKL 307. panta otrajā daļā paredzētos pienākumus.

Atbilstošās tiesību normas

2 Somijas Republika noslēdza apstrīdētos divpusējos nolīgumus pirms savas pievienošanās Eiropas Savienībai.

3 Šie nolīgumi stājās spēkā attiecīgi attiecībā uz Krievijas Federāciju 1991. gada 15. augustā, Baltkrievijas Republiku — 1994. gada 11. decembrī, Ķīnas Tautas Republiku — 1986. gada 26. janvārī, Malaiziju — 1988. gada 3. janvārī, Šrilankas Demokrātisko Sociālistisko Republiku — 1987. gada 25. oktobrī un, visbeidzot, Uzbekistānas Republiku — 1993. gada 22. oktobrī.

4 Minētie nolīgumi ietver noteikumu, saskaņā ar kuru katra līgumslēdzēja puse garantē otras līgumslēdzējas puses investoriem iespēju bez nepamatotas kavēšanās brīvi veikt ar investīcijām saistītu naudas pārvedumu brīvi konvertējamā valūtā.

5 Visos šajos nolīgumos, izņemot ar Krievijas Federāciju noslēgto nolīgumu, ir ietverta norma, saskaņā ar kuru tiek garantēta investīciju aizsardzība līgumslēdzējas valsts tiesību aktos atļauto robežu ietvaros. Piemēram, ar Šrilankas Demokrātisko Sociālistisko Republiku noslēgtajā nolīgumā ir ietverta šāda norma: "Katra līgumslēdzēja puse jebkādos apstākļos garantē saprātīgu un atbilstošu attieksmi pret otras līgumslēdzējas puses pilsoņu vai sabiedrību veiktajiem ieguldījumiem savos tiesību aktos un dekrētos noteikto robežu ietvaros un saskaņā ar starptautiskajām tiesībām."

Pirmstiesas procedūra

6 Uzskatot, ka divpusējie nolīgumi var traucēt piemērot kapitāla aprites un maksājumu ierobežojumus, kurus Eiropas Savienības Padome var paredzēt saskaņā ar EKL 57. panta 2. punktu, 59. pantu un 60. panta 1. punktu, Komisija 2004. gada 7. maijā nosūtīja Somijas Republikai brīdinājuma vēstuli.

7 Ar 2004. gada 7. jūlija vēstuli šī dalībvalsts nosūtīja Komisijai savus apsvērumus par minēto brīdinājuma vēstuli. Tā apgalvoja, ka apstrīdēto investīciju nolīgumu noteikumi

netraucē tai pildīt EKL 57. panta 2. punktā, 59. pantā un 60. pantā paredzētos pienākumus.

8 Uzskatot, ka Somijas Republikas izvirzītie argumenti bija nepietiekami, Komisija 2005. gada 16. martā nosūtīja tai argumentētu atzinumu.

9 Ar 2005. gada 19. maija vēstuli Somijas Republika nosūtīja Komisijai savus apsvērumus, atbildot uz minēto argumentēto atzinumu. Tā izmantoja savus agrākos argumentus.

10 Uzskatot, ka šie argumenti nedod iespēju atspēkot argumentētajā atzinumā izteiktos iebildumus, Komisija nolēma celt šo prasību.

11 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2007. gada 9. jūlija rīkojumu Vācijas Federatīvajai Republikai, Lietuvas Republikai, Ungārijas Republikai un Austrijas Republikai tika atļauts iestāties lietā, atbalstot Somijas Republikas prasījumus.

Par prasību

12 Vispirms ir jānorāda, ka vienā no divpusējiem nolīgumiem nav ietverta šī sprieduma 5. punktā norādītā īpašā norma, kas saskaņā ar Somijas Republikas viedokli ļautu tai katrā ziņā izpildīt savus Kopienu tiesībās paredzētos pienākumus. Pārējos piecos nolīgumus šāda īpaša norma ir ietverta.

13 Šajā kontekstā Komisijas prasība ir jāizvērtē, ņemot vērā, pirmkārt, nolīgumu, kurā nav ietverta šāda norma un pēc tam, otrkārt, nolīgumus, kuros tā ir ietverta.

14 Treškārt, ir jāpārbauda lietas dalībnieku vispārējie argumenti saistībā ar nediskriminācijas principu un EKL 307. panta otrās daļas piemērošanas jomu.

Par nolīgumu, kas noslēgts ar Krievijas Federāciju

Lietas dalībnieku argumenti

15 Komisija uzskata — it īpaši tas, ka attiecīgajā nolīgumā nav neviena noteikuma, kas Somijas Republikai ļautu piemērot kapitāla un maksājumu aprites ierobežojumus, kurus attiecīgā gadījumā varētu paredzēt Padome, pamatojoties uz EKL 57. panta 2. punktu, 59. pantu un 60. panta 1. punktu, var radīt situāciju, kurā šī dalībvalsts neievēro savus Kopienas tiesībās paredzētos pienākumus. Komisija arī uzskata, ka minētā valsts, neveicot vajadzīgos pasākumus, lai novērstu jebkādu neatbilstības ar Līgumu iespēju, nav izpildījusi savus EKL 307. panta otrajā daļā paredzētos pienākumus.

16 Somijas Republika, tāpat kā dalībvalstis, kuras iestājušās lietā, atbalstot tās prasījumus, norāda — tā kā Padome nav paredzējusi nekādus ierobežojošus pasākumus attiecībā uz trešām valstīm, ar kurām tā ir noslēgusi investīciju nolīgumus, nerodas jautājums par attiecīgā nolīguma, par kuru nav celta nekāda prasība, saderību ar Līgumu tādēļ, ka neesot "konstatēta nesaderība" EKL 307. panta 2. punkta izpratnē. Līdz ar to Komisijas apgalvotā pienākumu neizpilde esot vienīgi hipotētiska. Ievērojot šos apstākļus,

dalībvalstīm saistošais pienākums veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai novērstu "konstatēto nesaderību", būšot spēkā vienīgi no brīža, kad Tiesa iepriekš būs konstatējusi šādas nesaderības.

17 Turklāt valstis, kas iestājušās lietā, norāda, ka EKL 57. panta 2. punktā, 59. pantā un 60. panta 1. punktā paredzētie aizsargpasākumi var tikt īstenoti vienīgi ļoti konkrētos izņēmuma gadījumos, kurus nebija iespējams paredzēt attiecīgā nolīguma noslēgšanas brīdī. No tā izriet, ka Somijas Republika varētu izmantot *rebus sic stantibus* principu un uz laiku apturēt apstrīdēto noteikumu attiecībā uz brīviem pārvedumiem piemērošanu gadījumā, ja Kopiena paredzētu aizsargpasākumus.

Tiesas vērtējums

18 Attiecīgajā Somijas Republikas noslēgtajā investīciju nolīgumā ir ietverti noteikumi, saskaņā ar kuriem tiek nodrošināta iespēja brīvi un bez nepamatotas kavēšanās veikt ar investīcijām saistītos naudas pārvedumus brīvi konvertējamā valūtā.

19 Tādējādi it īpaši tiek garantēta brīvība pārvest naudas līdzekļus investīciju īstenošanai, to pārvaldīšanai un paplašināšanai, brīvība repatriēt ieņēmumus, ko radīs šīs investīcijas, kā arī brīvība pārvest aizņēmumu atmaksāšanai nepieciešamos naudas līdzekļus un no šo investīciju izņemšanas vai pārdales radušos līdzekļus.

20 Šajā ziņā šis nolīgums atbilst EKL 56. panta 1. punkta formulējumam, saskaņā ar kuru "[..] ir aizliegti visi kapitāla aprites ierobežojumi dalībvalstu, kā arī dalībvalstu un trešo

valstu starpā", un EKL 56. panta 2. punkta formulējumam, saskaņā ar kuru "[..] ir aizliegti visi maksājumu ierobežojumi dalībvalstu, kā arī dalībvalstu un trešo valstu starpā".

21 Ir tiesa, ka Līguma noteikumi, uz kuriem attiecas šobrīd izskatāmā Komisijas prasība, piešķir Padomei tiesības noteiktos apstākļos ierobežot kapitāla apriti un maksājumus dalībvalstu un trešo valstu starpā, tostarp attiecīgajos pārveduma noteikumos paredzēto apriti.

22 Attiecīgajos noteikumos, kas ietverti EKL 57. panta 2. punktā, 59. pantā un 60. panta 1. punktā, lai aizsargātu Kopienas vispārējās intereses un ļautu tai vajadzības gadījumā izpildīt savus starptautiskos pienākumus, kā arī dalībvalstu pienākumus, ir paredzēti izņēmumi principam par brīvu kapitāla apriti un maksājumiem dalībvalstu, kā arī dalībvalstu un trešo valstu starpā.

23 EKL 57. panta 2. punkts ļauj Padomei pēc Komisijas priekšlikuma ar kvalificētu balsu vairākumu paredzēt noteiktus ierobežojošus pasākumus attiecībā uz kapitāla apriti, it īpaši saistībā ar tiešām investīcijām uz trešām valstīm vai no tām. Ja šie pasākumi Kopienu tiesībās "mazina" liberalizāciju kapitāla apritē uz trešām valstīm vai no tām, ir vajadzīgs vienprātīgs lēmums.

24 Saskaņā ar EKL 59. pantu Padome pēc Komisijas priekšlikuma un apspriedusies ar Eiropas Centrālo banku, var paredzēt aizsargpasākumus, ja kapitāla aprite uz trešām valstīm vai no tām "rada vai draud radīt nopietnas grūtības ekonomiskās un monetārās savienības darbībai", ar nosacījumu, ka šādi pasākumi noteikti ir vajadzīgi un tos paredz uz laiku, kas "nepārsniedz sešus mēnešus".

25 Saskaņā ar EKL 60. panta 1. punktu Padome pēc Komisijas priekšlikuma, lai īstenotu kopējo nostāju vai kopīgu rīcību kopējās ārpolitikas un drošības politikas jomā, var veikt "steidzamus pasākumus" attiecībā uz kapitāla apriti un maksājumiem. Šāda rīcība var izrādīties nepieciešama, piemēram, lai īstenotu Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes rezolūciju.

26 Ir skaidrs, ka attiecīgajā divpusējā nolīgumā nav ietverts neviens noteikums, kas dod Kopienai šo iespēju ierobežot ar investīcijām saistītu naudas līdzekļu apriti. Tāpēc ir jāizvērtē, vai Somijas Republikai šī iemesla dēļ bija jāveic EKL 307. panta otrajā daļā minētie vajadzīgie pasākumi.

27 Saskaņā ar EKL 307. panta pirmo daļu Līgums neietekmē tiesības un pienākumus, kas noteikti nolīgumos, kuri pirms dalībvalsts pievienošanās noslēgti starp šo dalībvalsti un trešo valsti. Šīs tiesību normas mērķis ir saskaņā ar starptautisko tiesību principiem precizēt, ka Līguma piemērošana neietekmē attiecīgās dalībvalsts pienākumu ievērot trešo valstu tiesības, kas izriet no agrāk noslēgta nolīguma, un pildīt savas saistības (skat. 1980. gada 14. oktobra spriedumu lietā 812/79 *Burgoa*, *Recueil*, 2787. lpp., 8. punkts; 2000. gada 4. jūlija spriedumu lietā C-84/98 Komisija/Portugāle, *Recueil*, I-5215. lpp., 53. punkts, kā arī 2003. gada 18. novembra spriedumu lietā C-216/01 *Budějovický Budvar*, *Recueil*, I-13617. lpp., 144. un 145. punkts).

28 Tomēr EKL 307. panta otrajā daļā ir noteikts dalībvalstu pienākums veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai novērstu nesaderības, kas konstatētas starp nolīgumiem, kuri noslēgti pirms šo dalībvalstu pievienošanās, un Kopienu tiesībām. Saskaņā ar šo tiesību normu vajadzības gadījumā dalībvalstis sniedz savstarpēju palīdzību un vienojas par kopēju attieksmi.

29 EKL 57. panta 2. punktā, 59. pantā un 60. panta 1. punktā Padomei ir piešķirtas pilnvaras atsevišķos konkrētos gadījumos ierobežot kapitāla apriti un maksājumus dalībvalstu un trešo valstu starpā.

30 Lai nodrošinātu minēto tiesību normu lietderīgo iedarbību, pasākumiem, ar kuriem tiek ierobežota kapitāla brīva aprite — gadījumā, ja Padome tos būtu paredzējusi —, ir jābūt nekavējoties piemērojamiem attiecībā uz valstīm, uz kurām tie attiecas.

31 Tādējādi un saskaņā arī ar Tiesas 2009. gada 3. marta spriedumu lietā C-205/06 Komisija/Austrija (Krājums, I-1301. lpp., 37. punkts) un spriedumu lietā C-249/06 Komisija/Zviedrija (Krājums, I-1335. lpp., 38. punkts) šīs Padomes pilnvaras, kas ietver ierobežojošu pasākumu vienpusēju īstenošanu attiecībā uz trešām valstīm tādā jomā, kas ir identiska vai saistīta ar jomu, kura tiek reglamentēta ar agrāk noslēgtu nolīgumu starp dalībvalsti un trešo valsti, norāda uz nesaderību ar minēto nolīgumu, jo, pirmkārt, šajā nolīgumā nav ietverts noteikums, saskaņā ar kuru attiecīgā dalībvalsts var izmantot savas tiesības un pildīt savus pienākumus kā Kopienas dalībvalsts, un, otrkārt, šāda iespēja vispār nav paredzēta arī starptautisko tiesību sistēmā.

32 Somijas Republika attiecībā uz minēto nolīgumu nenorāda nekādu mehānismu, kas tai ļautu izpildīt savus Kopienu tiesībās paredzētos pienākumus. Turklāt katrā ziņā iespēja, uz ko norāda dalībvalstis, kas iestājušās lietā, izmantot citus starptautisko tiesību piedāvātos līdzekļus, tādus kā attiecīgā nolīguma apturēšana vai pat šī nolīguma vai noteiktu tā noteikumu izbeigšana, ir pārāk nenoteikta, lai garantētu, ka Padomes paredzētos pasākumus varēs efektīvi piemērot vajadzīgajā termiņā.

33 Ir skaidrs, ka šajā gadījumā Somijas Republika termiņā, kuru Komisija norādījusi argumentētajā atzinumā, nav uzsākusi nekādus pasākumus attiecībā pret konkrēto trešo valsti, lai novērstu iespējamo kolīziju, kas var rasties starp konkrētā nolīguma piemērošanu un pasākumiem, kurus Padome var paredzēt saskaņā ar EKL 57. panta 2. punktu, 59. pantu un 60. panta 1. punktu.

34 Jāpiebilst — kā tas arī ir konstatēts spriedumos iepriekš minētajos spriedumos lietās Komisija/Austrija un Komisija/Zviedrija —, ka ar trešām valstīm noslēgto investīciju nolīgumu nesaderība ar Līgumu, kas neļauj piemērot ierobežojumus kapitāla apritei un maksājumiem, kurus Padome var paredzēt saskaņā ar EKL 57. panta 2. punktu, 59. pantu un 60. panta 1. punktu, neattiecas tikai uz dalībvalsti, kas ir atbildētāja šajā lietā.

35 Tāpēc ir jānorāda, ka saskaņā ar EKL 307. panta otro daļu dalībvalstīm vajadzības gadījumā ir jāsniedz savstarpēja palīdzība, lai novērstu konstatētās nesaderības starp nolīgumiem, ko dalībvalstis noslēgušas pirms to pievienošanās, un Kopienu tiesībām, un, ja nepieciešams, ir jāvienojas par kopēju attieksmi. Komisijai, īstenojot savu EKL 211. pantā paredzēto pienākumu nodrošināt Līguma noteikumu piemērošanu, ir jāveic jebkādi pasākumi, kas var atvieglot attiecīgajām dalībvalstīm savstarpējās palīdzības sniegšanu, kā arī to, ka minētās dalībvalstis vienojas par kopēju attieksmi.

Par nolīgumiem, kas ir noslēgti ar Baltkrievijas Republiku, Ķīnas Tautas Republiku, Malaiziju, Šrilankas Demokrātisko Sociālistisko Republiku un Uzbekistānas Republiku

Lietas dalībnieku argumenti

36 Komisija apgalvo, ka attiecīgajos nolīgumos ietvertie īpašie noteikumi, kas definēti šī sprieduma 5. punktā minētajā normā, uz kuru pamatojas Somijas Republika, ietver atsauci uz šos nolīgumus noslēgušo valstu tiesību un normatīvajiem aktiem, kas bija spēkā minēto nolīgumu noslēgšanas brīdī, proti, brīdī, kas izskatāmajā lietā ir pirms Somijas Republikas pievienošanās Eiropas Savienībai. Līdz ar to Komisija uzskata, ka šie

noteikumi paši par sevi nedod šai dalībvalstij iespēju nekavējoties īstenot ierobežojošos pasākumus, kurus Kopiena varētu būt spiesta paredzēt.

37 Somijas Republika un Lietuvas Republika gluži pretēji norāda, ka šī norma var tikt piemērota, jo Padomes paredzētie ierobežojošie pasākumi saskaņā ar Kopienu tiesību tiešo iedarbību būtu Somijas tiesību aktu daļa minētā noteikuma izpratnē. Šī iemesla dēļ nebūtu nesaderības ar Līgumu EKL 307. panta otrās daļas izpratnē.

Tiesas vērtējums

38 Ir jānorāda — tāpat, kā to pamatoti norādīja Somijas Republika —, ka ierobežojošie pasākumi, kurus Padome varētu paredzēt, pamatojoties uz EKL 57. panta 2. punktu, 59. pantu un 60. pantu, būtu Somijas tiesību sistēmas daļa. Tomēr nešķiet acīmredzams, ka šādus pasākumus, ņemot vērā attiecīgos divpusējos investīciju nolīgumus, varētu uzskatīt par Somijas tiesību aktu daļu.

39 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru starptautisks līgums ir jāinterpretē, ņemot vērā tā formulējumu, kā arī saskaņā ar tā mērķiem. 31. pants Vīnes 1969. gada 23. maija Konvencijā par starptautisko līgumu tiesībām un 1986. gada 21. marta Konvencijā par starptautisko līgumu tiesībām starp valstīm un starptautiskām organizācijām vai starp starptautiskām organizācijām, kas šajā ziņā atspoguļo vispārējās starptautiskās paražu tiesības, šajā sakarā precizē, ka līgums tulkojams godprātīgi saskaņā ar parasto nozīmi, kāda piešķirama līguma noteikumiem kopumā, un atbilstoši tā priekšmetam un mērķim (skat. 2001. gada 20. novembra spriedumu lietā C-268/99 *Jany* u.c., *Recueil*, I-8615. lpp., 35. punkts, kā arī 2006. gada 10. janvāra spriedumu lietā C-344/04 *IATA* un *ELFAA*, Krājums, I-403. lpp., 40. punkts).

40 Šajā kontekstā ir jānorāda, ka attiecīgo divpusējo nolīgumu, kurus Komisija ir apstrīdējusi savā prasībā sakarā ar pienākumu neizpildi, noteikumu mērķis ir nodrošināt ar investīcijām saistīto maksājumu brīvību un pēc iespējas agrākos termiņos.

41 Šajā kontekstā ir vismaz strīdīgs jautājums par to, vai attiecīgajos divpusējos nolīgumos ietvertā īpašā norma, kas garantē investīciju aizsardzību līgumslēdzējas valsts tiesību aktos noteikto robežu ietvaros, ļautu vienai vai otrai pusei ierobežot maksājumu iespējas, piemērojot valsts vai citus lēmumus, kas pieņemti pēc nolīgumu stāšanās spēkā, it īpaši ņemot vērā, ka atsevišķos nolīgumos ir arī precizēts, ka katrai līgumslēdzējai pusei ir jārīkojas atbilstoši "starptautiskajām tiesībām".

42 Tādējādi attiecīgo divpusējo nolīgumu noteikumi, uz kuriem pamatojas Somijas Republika, apgalvojot, ka pretēji tam, ko norāda Komisija, tā vajadzības gadījumā varētu pilnībā izpildīt savus Kopienu tiesībās paredzētos pienākumus, kuri varētu rasties, ja Padome paredzētu kapitāla brīvu apriti ierobežojošus pasākumus, nešķiet garantējam, ka tas tā būtu, jo minēto noteikumu interpretācija ir ļoti neskaidra un līdz ar to tas pats attiecas arī uz to piemērošanas jomu un to iedarbību.

43 No tā izriet, ka attiecīgo divpusējo nolīgumu noteikumi, uz kuriem atsaucas Somijas Republika, nav pietiekami, lai nodrošinātu Komisijas apstrīdēto nolīgumu saderību ar EKL 307. pantu.

Par nediskriminācijas principu un EKL 307. panta otrās daļas piemērošanas jomu

Lietas dalībnieku argumenti

44 Vācijas Federatīvā Republika un Ungārijas Republika norāda, ka konstatējums par apstrīdēto divpusējo nolīgumu nesaderību ar Līgumu EKL 307. panta otrās daļas izpratnē esot pretrunā "konkurences iekšējā tirgū princip[am] un nediskriminācijas princip[am]" tādēļ, ka Somijas Republika, kā arī Savienības pilsoņi un uzņēmumi, uz kuriem attiecas šīs dalībvalsts noslēgtie nolīgumi, būtu neizdevīgākā situācijā nekā citas dalībvalstis, kā arī pilsoņi un uzņēmumi, uz kuriem attiecas investīciju nolīgumu, pret kuriem Komisija nav iebildusi.

45 Komisija apgalvo, ka salīdzinājums ar investīciju nolīgumiem, ko noslēgušas citas dalībvalstis, nav atbilstošs, jo saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru dalībvalsts nevar attaisnot pienākumu, kas tai ir saistoši saskaņā ar Līgumu, neizpildi, motivējot to ar apstākli, ka arī citas dalībvalstis nav izpildījušas savus pienākumus.

46 Somijas Republika, ko atbalsta Ungārijas Republika, visbeidzot, norāda uz nopietnajām sekām, ko varētu izraisīt Komisijas nostāja, kas ļautu konstatēt pienākumu neizpildi, pamatojoties uz EKL 307. panta otro daļu, visos gadījumos, kad nolīgums, kas atkarībā no apstākļiem noslēgts ar trešām valstīm pirms Līguma stāšanās spēkā vai pirms attiecīgās dalībvalsts pievienošanās, tiek piemērots jomā, kurā Kopiena vēl nav īstenojusi tai Līgumā paredzēto kompetenci, proti, jomā, attiecībā uz kuru tā vēl nav pieņēmusi tiesisko regulējumu. Šāda interpretācija piešķirtu EKL 307. panta otrajai daļai neierobežotu piemērošanas jomu, kas būtu apstrīdama gan no tiesiskās drošības, gan kompetences sadales starp Kopienu un dalībvalstīm viedokļa, un izjauktu līdzsvaru, kas radīts ar EKL 307. panta pirmo un otro daļu.

47 Komisija norāda, ka tā nekad nav apgalvojusi, ka dalībvalstīm ir pienākums izmantot pasākumus saskaņā ar EKL 307. pantu visās jomās, kurās Kopiena nākotnē varētu pieņemt tiesību aktus. Tā piekrīt, ka šāda tās prasība turklāt ir neiespējama tādēļ, ka principā nevar paredzēt tiesību aktu, kurus var pieņemt dažādās jomās, saturu. Tomēr tā apgalvo, ka tas ir citādi attiecībā uz EKL 57. panta 2. punktu, 59. pantu un 60. panta 1. punktu, saskaņā ar kuriem Komisijai ir piešķirtas ļoti precīzi definētas pilnvaras jautājumā par kapitāla aprites un maksājumu ierobežojumiem attiecībā uz trešām valstīm un, saskaņā ar kuriem dalībvalstīm gadījumā, kad tādi pasākumi tiek paredzēti, ir pienākums tos nekavējoties piemērot.

Tiesas vērtējums

48 Pirmkārt, ir jāatgādina, ka dalībvalsts nevar attaisnot pienākumu, kas tai ir saistoši saskaņā ar Līgumu, neizpildi, motivējot to ar apstākli, ka citas dalībvalstis arī nav izpildījušas savus pienākumus. Saskaņā ar Līgumu izveidotajā Kopienu tiesību sistēmā Kopienu tiesību īstenošanu, ko veic dalībvalstis, nevar pakļaut atgriezeniskas iedarbības nosacījumam. EKL 226. un 227. pantā ir paredzēti atbilstoši līdzekļi gadījumos, kad dalībvalstis pieļauj pienākumu, kas tām izriet no Līguma, neizpildi (skat. 1990. gada 11. janvāra spriedumu lietā C-38/89 *Blanguernon*, *Recueil*, I-83. lpp., 7. punkts, un 2001. gada 29. marta spriedumu lietā C-163/99 Portugāle/Komisija, *Recueil*, I-2613. lpp., 22. punkts).

49 Otrkārt, attiecībā uz argumentu saskaņā ar kuru Komisijas prasības apmierināšanas gadījumā EKL 307. panta otrajai daļai tiktu piešķirta ļoti plaša piemērojamība, pietiek konstatēt, ka šis spriedums nekādi neaizskar dalībvalstu pienākumus citos gadījumos un tajā tiek vienīgi konstatēts — kā tas arī ir izklāstīts iepriekš —, ka Padomei piešķirtās pilnvaras kapitāla aprites jomā varētu tikt apdraudētas pat ar attiecīgo divpusējo nolīgumu un tajos formulēto noteikumu esamību vien.

50 Ievērojot iepriekš minētos apsvērumus, ir jākonstatē, ka, neveicot vajadzīgos pasākumus, lai novērstu nesaderības saistībā ar noteikumiem par kapitāla pārvedumu, kas ietverti apstrīdētajos investīciju nolīgumos, Somijas Republika nav izpildījusi EKL 307. panta otrajā daļā paredzētos pienākumus.

Par tiesāšanās izdevumiem

51 Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest Somijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā tai spriedums ir nelabvēlīgs, tad Somijas Republikai ir jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

52 Saskaņā ar šī paša panta 4. punkta pirmo daļu Vācijas Federatīvā republika, Lietuvas Republika, Ungārijas Republika un Austrijas Republika, kas iestājušās lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

1) neveicot vajadzīgos pasākumus, lai novērstu nesaderības saistībā ar noteikumiem par kapitāla pārvedumu, kas ietverti divpusējos investīciju nolīgumos par investīciju savstarpējo veicināšanu un aizsardzību, kurus Somijas Republika ir noslēgusi ar bijušo Padomju Sociālistisko Republiku Savienību, kuras tiesību pārmantotāja ir Krievijas Federācija (nolīgums parakstīts 1989. gada 8. februārī), Baltkrievijas Republiku (nolīgums parakstīts 1992. gada 28. oktobrī), Ķīnas Tautas Republiku (nolīgums parakstīts 1984. gada 4. septembrī), Malaiziju (nolīgums parakstīts 1985. gada 15. aprīlī), Šrilankas Demokrātisko Sociālistisko Republiku (nolīgums parakstīts 1985. gada 27. aprīlī) un Uzbekistānas Republiku (nolīgums

parakstīts 1992. gada 1. oktobrī), Somijas Republika nav izpildījusi EKL 307. pantā otrajā daļā paredzētos pienākumus;

2) Somijas Republika atlīdzina tiesāšanās izdevumus;

3) Vācijas Federatīvā Republika, Lietuvas Republika, Ungārijas Republika un Austrijas Republika sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.

[Paraksti]